

2020-yil yanvar-iyun oylarida Samarqand viloyatida xizmatlar sohasining rivojlanishi

Xizmatlar sohasining rivojlanishi hozirgi zamон iqtisodiyotida muhim ahamiyat kasb etadi. Iqtisodiyotda xizmatlar o'sishining asosiy omillarini ilmiy bilimlar, nomoddiy shakldagi to'plamlar, axborot texnologiyalari va tadbirkorlik faoliyati integratsiyasi kabi omillar tashkil etadi.

Iqtisodiyotning ushbu sektori turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga olib, ishlab chiqarish samaradorligini oshirishga yordam beradi. Ushbu faoliyatning yakuniy natijasi tayyor mahsulot emas, balki ko'rsatilgan xizmatlardir. Xizmatlar nafaqat korxonalarga, balki jismoniy shaxslar - yakuniy iste'molchilarga ham ko'rsatilishi mumkin.

2020- yil yanvar-iyun oylarida xizmatlar sohasining asosiy ko'rsatkichlari



Xizmatlar sohasi bu — korxonalar, tashkilotlar, shuningdek, jismoniy shaxslar tomonidan ko'rsatiladigan turli xil turdag'i xizmatlar, ishlab chiqarishni o'z ichiga olgan umumlashtirilgan toifadir. Ushbu sohani ko'pincha rivojlangan zamonaviy infratuzilma tufayli sanoatdan keyingi iqtisodiy tuzilma tarzida ko'rildi.

- Xizmatlar sohasi ishlab chiqarish unumдорлиги va samaradorligini oshirishga yordam beradigan turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga oladi.
- Mazkur soha xalqaro korporatsiyalar, banklar, aviakompaniyalar, kompyuter markazlari, telekommunikatsiyalar, sug'urta, yuridik va konsalting firmalari, davlat va nodavlat tashkilotlar, shuningdek, notijorat tashkilotlarni qamrab oladi.

Hozirgi kunda iqtisodiyotning muhim tarmoqlaridan biri bo'lgan xizmatlar sohasining o'rni juda katta ahamiyatga egadir.

Koronavirus infeksiyasi (COVID-19) tarqalishining oldini olish hamda, unga qarshi kurashish maqsadida insonlarning harakatlanishiga cheklovlar kiritish va korxonalar faoliyatini to'xtatish orqali misli ko'rilmagan choralar ko'rildi. Bu esa deyarli barcha faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqarish va iste'mol hajmlarining keskin qisqarishiga olib keldi va o'z navbatida xizmatlar sohasining rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatdi.

Ishlab chiqarilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari

Natijada, dastlabki ma'lumotlarga ko'ra, 2020-yil yanvar-iyun oylarida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 6 207,1 mlrd. so'mga yetdi. Taqqoslama ekvivalentda, o'tgan yilning shu davriga nisbatan 99,8 % ni tashkil etdi.



O'sish sur'ati
99,8 %

Hajmi 516,8
mlrd. so'mga
oshdi

Xizmatlar hajmi
6 207,1
mlrd. so'm

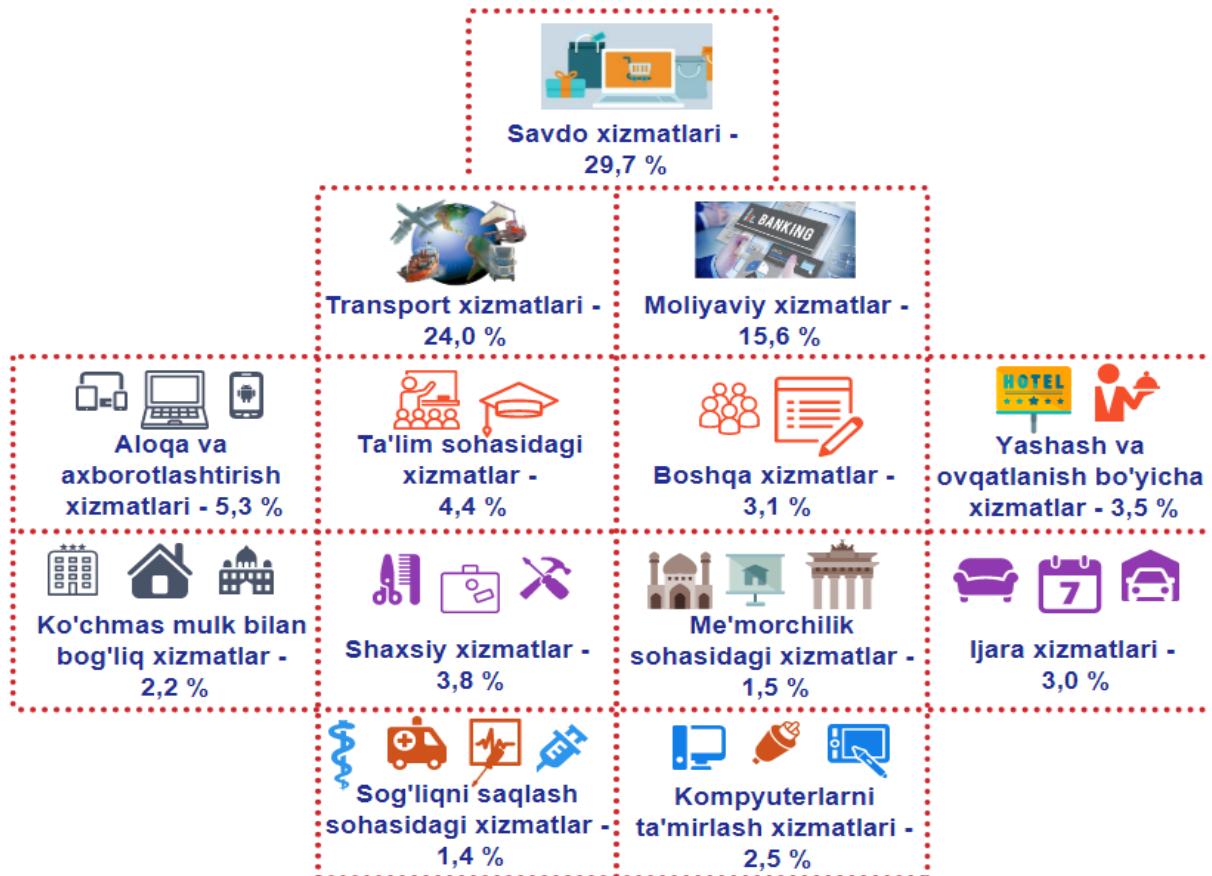
Xizmatlar – iste'molchilar (yuridik va jismoniy shaxslar) holatini o'zgartiruvchi yoki tovarlar, xizmatlar va moliyaviy aktivlar bilan ayriboshlashiga ko'maklashadigan ishlab chiqarish faoliyatining natijasi hisoblanadi.

Xizmatlar sohasi ishlab chiqarish unumdorligini va samaradorligini oshirishga yordam beradigan turli xil faoliyat turlarini o'z ichiga oladi.

**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ishlab chiqarilgan
xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**

	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, % da
Xizmatlar - jami	6 207,1	99,8
shu jumladan:		
Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari	331,2	109,4
Moliyaviy xizmatlar	967,3	136,0
Transport xizmatlari	1 489,4	93,5
shu jumladan: avtotransport xizmatlari	1 419,0	99,1
Yashash va ovqatlanish xizmatlari	215,6	82,8
Savdo xizmatlari	1 843,4	100,1
Ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar	135,7	79,4
Ta'lim sohasidagi xizmatlar	276,0	115,9
Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar	84,3	81,7
Ijara xizmatlari	183,2	89,2
Kompyuter va maishiy tovarlarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlar	154,9	88,8
Shaxsiy xizmatlar	239,2	86,2
Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlar	91,0	74,5
Boshqa xizmatlar	195,9	78,5

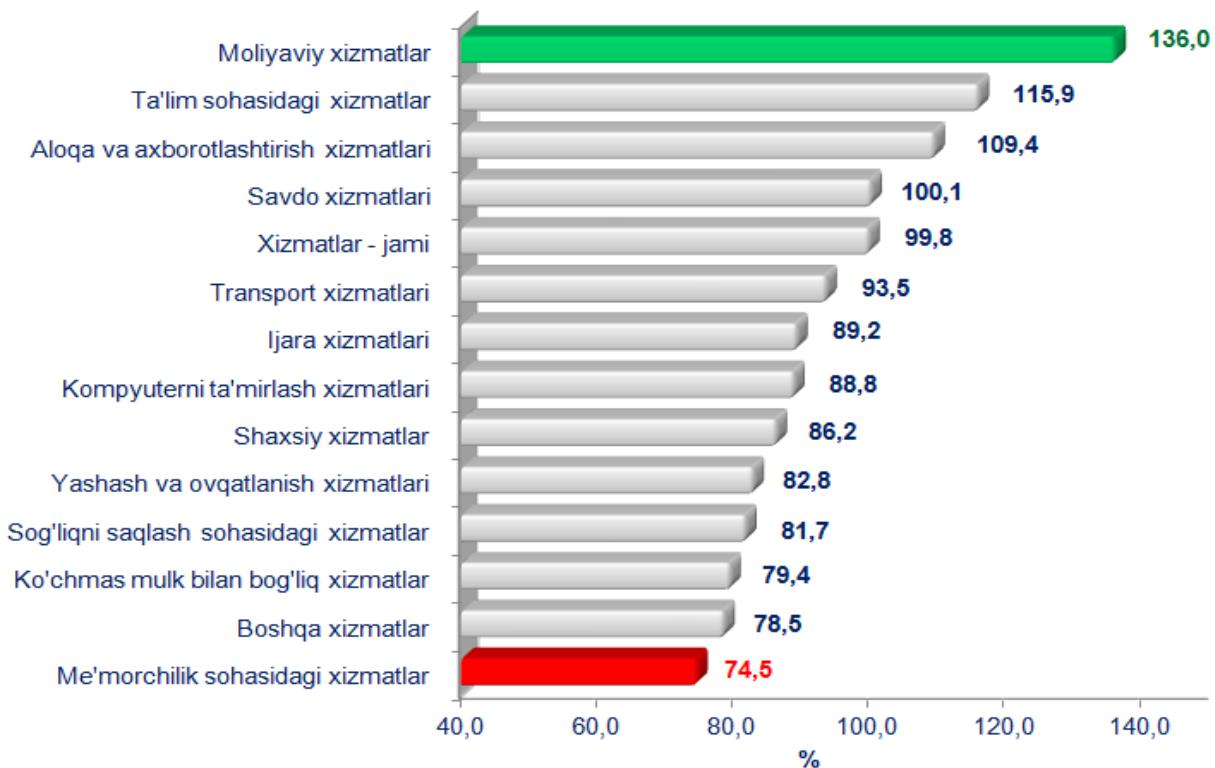
**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlarining tarkibi, % da
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**



Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibida eng katta ulushni savdo xizmatlari egallaydi. Shunday qilib, 2020-yil yanvar-iyun oylarida ularning ulushi 29,7 % ni tashkil etdi. Shu bilan birga, yuqori ko'rsatkichlar transport xizmatlari (24,0 %), moliyaviy xizmatlar (15,6 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlari bo'yicha (5,3 %) qayd etildi.

Shuningdek, past ulush sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar 1,4 %, me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi xizmatlarning ulushi 1,5 % qayd etildi.

**Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan
bozor xizmatlarining o'sish sur'atlari,
2019-yil yanvar-iyun oylariga nisbatan % da
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**

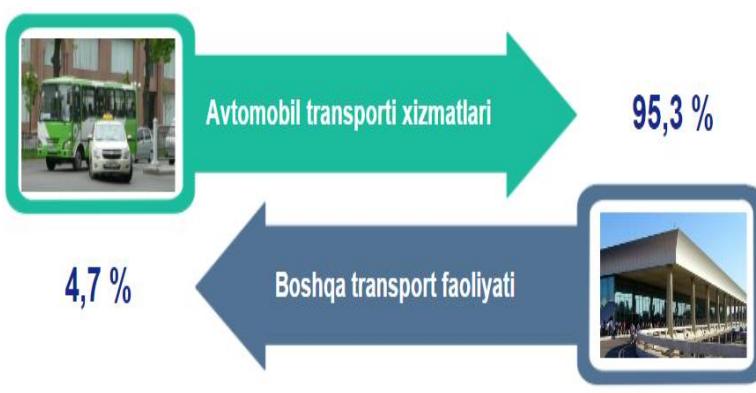


Yuqori o'sish moliyaviy xizmatlarda (36,0 %), ta'lim sohasidagi xizmatlarda (15,9 %), aloqa va axborotlashtirish xizmatlarida (9,4 %) qayd etildi.

Me'morchilik, muhandislik izlanishlari, texnik sinovlar va tahlil sohasidagi bozor xizmatlari hajmi sezilarli darajada (25,5 % ga) pasayishi qayd etildi. Shu bilan birga, ko'chmas mulk bilan bog'liq xizmatlar (20,6 % ga), sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (18,3 % ga), yashash va ovqatlanish xizmatlari (17,2 % ga), ijara xizmatlari (10,8 % ga), shuningdek, transport xizmatlarida (6,5 % ga) pasayish kuzatildi.

Transport sohasida ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmining sezilarli darajada pasayishiga qaramay, xizmatlarning umumiyligi hajmida ularning ulushi ustun bo'lib qolmoqda - 24,0 %.

**Transport turlari bo'yicha transport xizmatlarining tarkibi, % da
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**



Transport xizmatlari umumiyligi hajmida avtomobil transporti xizmatlarining ulushi 95,3 % ni tashkil etdi.

Transport xizmatlarida boshqa transport faoliyati esa – 4,7 % ni ko'rsatdi.

Har bir mamlakatning iqtisodiy hayotida muhim o'rinni tutuvchi savdo sohasi ishlab chiqarish va iste'mol o'rtaSIDagi aloqani ta'minlaydi, shuningdek, tovarlarni ishlab chiqarish hajmi va tarkibiga, ularning turlarini yaxshilanishiga va sifatini oshishiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

2020-yil yanvar-iyun oylarida, ko'rsatilgan bozor xizmatlari umumiyligi hajmida savdo xizmatlarining ulushi 29,7 % ni tashkil etib, bu 1 843,4 mlrd. so'mga teng bo'ldi.

Savdo bu - tovarlarning aylanishini, ularning ishlab chiqarish sohasidan iste'mol sohasiga o'tishini ta'minlaydigan iqtisodiyot sohasidir. Ma'lum bir davlat ichida savdo tovarlarini zarur iste'molchiga yetkazib berish vazifasini bajaradi. U ulgurji va chakana savdoga bo'linadi.

Joriy davrda chakana savdo xizmatlari ulushi, umumiy savdo xizmatlari hajmining qariyb to'rtdan uch qismiga, aniqrog'i 76,1 % iga to'g'ri keladi.

Savdo xizmatlari tarkibi, % da (2020-yil yanvar-iyun oylarida)



Avtomobillar va mototsikllar
ulgurji va chakana savdosi,
jumladan, ularni ta'mirlash
xizmatlarini qo'shgan holda



Ulgurji savdo xizmatlari
(avtomobillar va
mototsikllar savdosidan
tashqari)



Avtomobillar va
mototsikllar savdosidan
tashqari chakana savdo
bo'yicha xizmatlar

Ulgurji savdo xizmatlarining ulushi (avtomobillar va mototsikllar savdosidan tashqari) 14,5 % ga yetdi. Avtomobillar va mototsikllarning ulgurji va chakana savdosи bo'yicha xizmatlar, jumladan, avtomobillar va mototsikllarni ta'mirlash bo'yicha xizmatlarni qo'shgan holda, savdo xizmatlarining umumiy hajmidagi ulushi 9,4 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar (2020-yil yanvar-iyun oylarida)

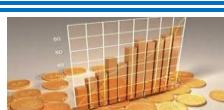
**Moliyaviy xizmatlar hajmi
967,3 mlrd. so'mga teng bo'ldi.**



**Ularning umumiy xizmatlar hajmidagi ulushi
15,6 % ni tashkil etdi.**

O'tgan yilning shu davriga nisbatan

**259,0 mlrd. so'mga hajmning ko'payishi
kuzatildi.**



Ularning o'sishi 36,0 % ni tashkil etdi.

Moliyaviy xizmatlar hajmi - moliyaviy vositachilik hisobidan olingan foizli daromadlar hajmi (xizmatlar uchun belgilangan to'lovlar miqdorida), shuningdek, moliya muassasasi tomonidan ssuda berish yoki depozitni saqlash bo'yicha xizmatlari uchun to'lanadigan haq hisobiga ko'ra olinadi.

**Moliyaviy
xizmatlar
tarkibi, % da
(2020-yil yanvar-
iyun oylarida)**



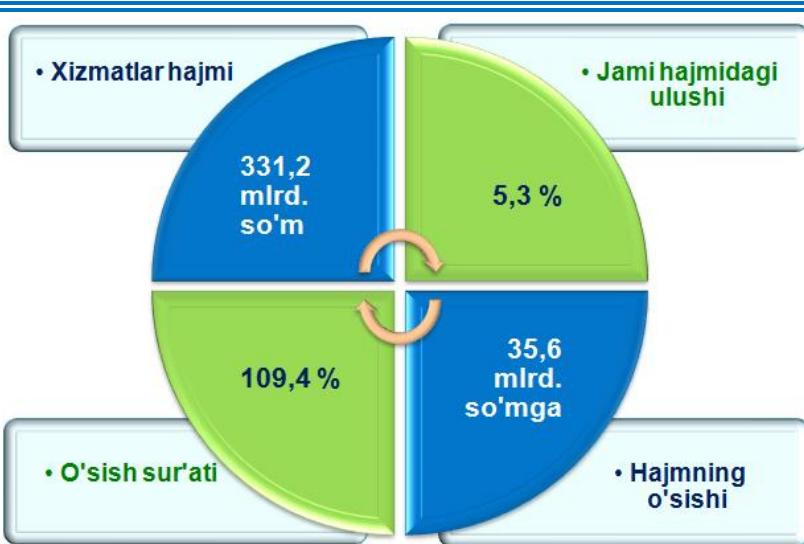
Moliyaviy xizmatlar umumiyligi hajmida sug'urta va nafaqa ta'minoti bo'yicha xizmatlardan tashqari moliyaviy xizmatlarning ulushi 92,6 % ni tashkil etadi.

Joriy davrda sug'urta xizmatlarining ulushi 3,9 % oralig'ida qayd etildi.

Moliyaviy va sug'urtalash xizmatlariga nisbatan yordamchi xizmatlarning umumiyligi moliyaviy xizmatlar hajmidagi ulushi yuqori ko'rsatkichga ega emas va u 3,5 % ni tashkil etadi.

Rivojlangan davlatlar tajribasi shuni ko'rsatadiki, AKT rivojlanishi mamlakatning raqobatbardoshlik darajasiga bevosita ta'sir qiladi, sizga katta hajmdagi ma'lumotlarni to'plash va umumlashtirishga imkon beradi, strategik darajada boshqaruv uchun katta imkoniyatlar ochadi.

Aloqa va axborotlashtirish xizmatlari (2020-yil yanvar-iyun oylarida)



2020-yil yanvar-iyun oylarida aloqa va axborotlashtirish xizmatlarining hajmi 331,2 mlrd. so'm darajasida belgilandi. O'tgan yilning mos davriga nisbatan ushbu turdag'i xizmatlarning o'sish sur'ati 109,4 % ga yetdi.

Ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiyligi hajmdagi ulushi 5,3 % ni tashkil etdi.

AKTdan faol foydalanish infratuzilmasi yuqori kadrlar salohiyati va yangi ko'rinishdagi texnika va texnologiyalarga asoslangan.

Ma'lumki, fuqarolarni yuqori sifatli va hamyonbop narxlardagi ta'limga bilan ta'minlash, jamiyat taraqqiyotini, uning kelajagini aniq belgilab beradigan vazifadir.



**Ta'lim sohasidagi xizmatlar
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**



2020-yil yanvar-iyun oylarida ta'lim sohasidagi xizmatlar hajmi 276,0 mlrd. so'mga yetib, bozor xizmatlari umumiyligi hajmidagi ulushi 4,4 % ni tashkil etdi. O'tgan yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 115,9 % ni tashkil etdi.



Yashash bo'yicha xizmatlar hajmi, qisqa muddatli turar joy bilan ta'minlash bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlar (mehmonxonalar, otellar, motellar va boshqa turar joylar) qiymatini o'z ichiga oladi.

**Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**

O'tgan yilning shu davriga nisbatan yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlarning o'sish sur'ati atigi 82,8 % ni tashkil etdi, ularning hajmi esa 215,6 mlrd. so'mga teng bo'lgan.

Ushbu davrda ularning bozor xizmatlari umumiyligi hajmidagi ulushi atigi 3,5 % ni tashkil etdi.



Oziq-ovqat va ichimliklar bilan ta'minlash bo'yicha xizmatlar - oziq-ovqat mahsulotlari va ichimliklar yetkazib berish bo'yicha qo'yilgan ustamadan tashqari, ovqat tayyorlashda ishlataligan va qayta ishlanmagan holda sotilgan mahsulotlar qiymatini o'z ichiga oluvchi aylanma qiymatidir.

Yashash va ovqatlanish bo'yicha xizmatlar tarkibi (2020-yil yanvar-iyun oylarida)

82,2 %



Oziq-ovqat va ichimliklar
bilan ta'minlash bo'yicha
xizmatlar

Yashash bo'yicha
xizmatlar



17,8 %

Yashash va
ovqatlanish bo'yicha
xizmatlarning
umumiyligi hajmida
oziq-ovqat va
ichimliklar bilan
ta'minlash bo'yicha
xizmatlarning ulushi
82,2 % bilan
ustunlik qiladi.

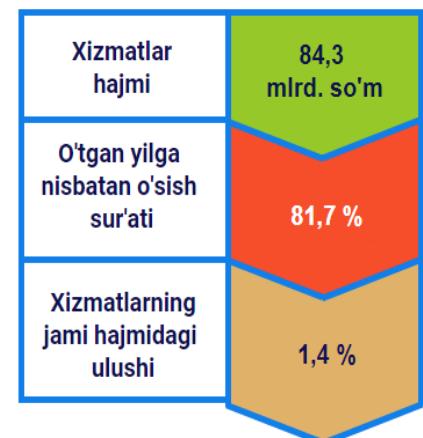
2020-yil yanvar-iyun oylarida yashash bo'yicha xizmatlar ulushi 17,8 % ni tashkil etdi.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar hajmi bu - sog'liqni saqlash muassasalarining tibbiy va sanitariya xizmatlari, shuningdek, tashkilotlar va tibbiyot korxonalari, stomatologiya, fizioterapevtik, gomeopatik poliklinikalar, kosmetologiya klinikalari, giyohvand moddalarni iste'mol qiluvchilarni davolash ambulatoriyalari, laboratoriya va sanitariya-epidemiologiya profilidagi muassasalar tomonidan ko'rsatilgan bozor xizmatlarining qiymatidir.

Sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlar (2020-yil yanvar-iyun oylarida)

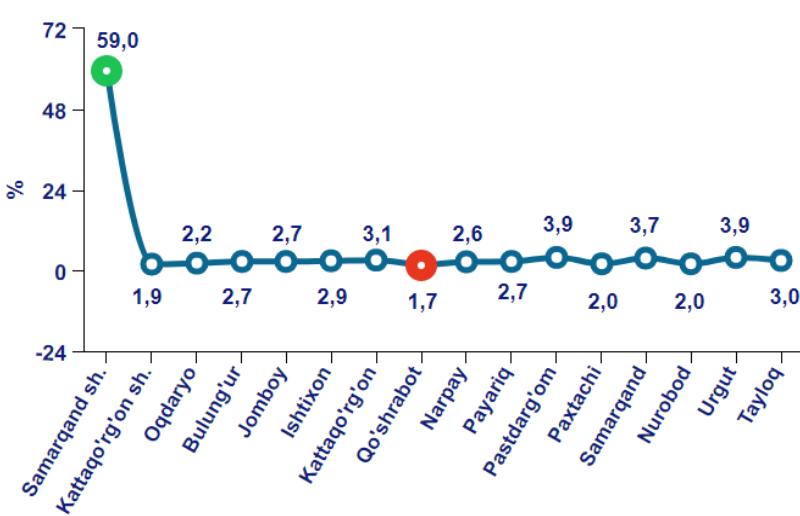
2020-yil yanvar-iyun oylarida sog'liqni saqlash sohasidagi xizmatlarning hajmi 84,3 mlrd. so'mni tashkil etdi. Xizmatlar umumiyligi hajmida ularning ulushi 1,4 % ni tashkil qildi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan 81,7 % ni tashkil etdi.



Iqtisodiy faoliyat turlari bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlar, iste'molchilarining daromad darajasi, didi va xohish-istiklari qarab differensiyalanadi.

**Hududlar kesimida ko'rsatilgan bozor xizmatlari tarkibi, % da
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**



Xizmatlarning umumiyo'ti hajmida Samarqand shahrining ulushi eng ahamiyatli bo'lib, 59,0 % ni tashkil etadi. Bu aholining real daromadlari boshqa hududlardan ko'ra yuqoriq ekanligi bilan izohlanadi.

Shuningdek, eng katta ulush Pastdarg'om va Urgut (3,9 %), Samarkand (3,7 %), Kattaqo'r-g'on (3,1 %) va Tayloq (3,0 %) tumanlarida qayd etildi.

Xizmatlar sohasining nisbatan past ko'rsatkichlari Qo'shrabot (1,7 %), Nurobod va Paxtachi (2,0 %), Oqdaryo (2,2 %) tumanlari va Kattaqo'rg'on shahrida (1,9 %) kuzatildi.

Ko'rilib davrda resurslardan samarali foydalanish natijasida hududlar bo'yicha Samarkand shahri ko'rsatilgan bozor xizmatlarining umumiyo'ti o'sishiga ta'sir ko'rsatdi. O'tgan yilning shu davriga nisbatan ushbu hududda ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 436,1 mlrd. so'mga oshdi va 3 660,4 mlrd. so'mga yetdi.

**Hududlar bo'yicha ko'rsatilgan xizmatlarning asosiy ko'rsatkichlari
(2020-yil yanvar-iyun oylarida)**

	Hajmi, mlrd. so'm	O'tgan yilga nisbatan o'sish sur'ati, %	Aholi jon boshiga hajmi, ming so'm
Samarqand viloyati	6 207,1	99,8	1 594,0
Samarqand shahri	3 660,4	105,1	6 678,3
Kattaqo'rg'on shahri	115,9	95,3	1 289,7
tumanlar:			
Oqdaryo	138,2	94,3	867,7
Bulung'ur	166,8	96,3	891,4
Jomboy	168,9	86,7	977,7
Ishtixon	177,4	95,3	697,2
Kattaqo'rg'on	193,4	92,5	707,7
Qo'shrabot	108,3	90,1	822,1
Narpay	161,0	96,7	755,1
Payariq	165,1	94,8	658,4
Pastdarg'om	242,7	88,1	684,5
Paxtachi	125,1	94,9	866,1
Samarqand	227,4	91,3	899,7
Nurobod	124,9	91,6	829,6
Urgut	243,0	93,7	476,7
Tayloq	188,6	93,9	935,8

Shu bilan birga, nisbatan yuqori ko'rsatkichlar Urgut (243,0 mlrd. so'm), Pastdarg'om (242,7 mlrd. so'm) va Samarqand (227,4 mlrd. so'm) tumanlarida qayd etildi.

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlarining asosiy ko'rsatkichlari

2020-yil yanvar-iyun oylarida aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi 1 594,0 ming so'mga yetdi.

O'tgan yilning shu davriga nisbatan 97,8 % ni tashkil etdi.

Aholi jon boshiga ko'rsatilgan bozor xizmatlari hajmi - 1 594,0 ming so'm

2019- yilning yanvar-iyun oylariga nisbatan



Ma'lumki, xizmatlar sohasining rivojlanish darajasi aholining hududiy va ijtimoiy harakatchanligini, yangi xo'jalik hududlarini o'zlashtirish, ishlab chiqarish samaradorligini va moddiy mahsulotlar iste'molini oshirishni ta'minlaydi.

Xizmatlar sohasini rivojlantirish ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyotini shakllantirish uchun eng muhim shartlardan biri hisoblanadi. Mamlakatimizda amalga oshirilayotgan bozor islohotlarining ijobjiy natijalari xizmatlar sohasini yanada rivojlantirish, jamiyatni rivojlantirishning eng muhim ijtimoiy-iqtisodiy vazifalarini hal etishda uning rolini oshirish bilan uzviy bog'liqdir.

Xizmatlar sohasi statistikasi bo'limi

66-230-45-34